

فکتاب معرفی

دکتر فریدون سیامکنزاد

نام کتاب: فرهنگ مصور گیاهان دارویی

نویسنده: روبرتو چیچ

ترجمه: احمد امامی، محمدرضا شمس اردکانی، ابرج مهرگان

ناشر: مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۸۳

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

که در واقع فرهنگ مصور است، به تاریخچه تجویز گیاهان دارویی، فرآوری گیاهان دارویی هومئوپاتی، رایحه درمانی و بالاخره نکاتی در مورد کشت و ریخت‌شناسی گیاهان پرداخته شده. ناشر کتاب، هدف از انتشار فرهنگ مصور گیاهان دارویی را چنین توصیف کرده است:

فرهنگ مصور گیاهان دارویی که در قطع پالتویی منتشر شده است، هم از جهت کاربرد مورد قبول است و هم عکس‌های رنگی گیاهان به غنای بیشتر کتاب و کاربردی شدن آن کمک بسیار زیادی کرده است. در کتاب مذکور قبل از ورود به تک‌نگارها

«تاریخ پیدایش بیماری‌ها در انسان قدمتی به تاریخ خلقت بشر دارد. اولین تجارب انسان در درمان بیماری‌ها آن هنگام آغاز گردید که بشر به‌طور اتفاقی درمان خویش را در طبیعت یافت و این تجارب سینه به سینه به نسل‌های بعدی انتقال یافت و با فراگیری خط، انسان توانست این تجارب را مکتوب نماید. قرن‌های متمادی بشر درمان بیماری‌هایش را در طبیعت جستجو می‌کرد و اندیشمندان بزرگ پزشکی چون فرزندان بختیشوع در دانشگاه گندی‌شاپور و بقراط در سرزمین یونان و ابن‌سینا و رازی در ایران اسلامی آزموده‌های پزشکی را عالمانه تدوین و در اختیار بشر قرار دادند. در قرون متأخر نیز دانشمندان بزرگی چون پاستور، کخ و دیگران برای ارتقاء سلامتی بشر تلاش‌های چشمگیری را انجام دادند.

در دو دهه اخیر توجه اندیشمندان پزشکی دنیا به استفاده از طبیعت در درمان و پیشگیری بیماری‌ها فزونی یافته است و وجود دهها مرکز تحقیقاتی، ارایه صدها داروی گیاهی و نگارش چندین و چند کتاب در این زمینه همگی حاکی از گرایش جامعه پزشکی به استفاده از طب سنتی و گیاهان دارویی می‌باشد.

مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی پس از تأسیس با تدوین برنامه راهبردی و تعیین رسالت چشم‌انداز و اهداف، ترجمه، تألیف، تصحیح و تحشیه کتاب‌های طب سنتی و گیاهان دارویی که عالمانه و منطبق بر اصول علمی و مستندات و شواهد باشند را جزء برنامه‌های اجرایی خویش قرار داده است. کتاب حاضر که به همت اساتید عضو مرکز ترجمه گردیده است، کتابی مستند و علمی در معرفی گیاهان دارویی می‌باشد. ویژگی کتاب علاوه بر روانی ترجمه، وجود بخش‌هایی است که توسط مترجمین محترم جهت آگاهی هرچه بیشتر خوانندگان به اصل کتاب اضافه گردیده است. اطمینان‌آفرینیم که این کتاب می‌تواند در افزایش آگاهی جامعه علمی کشور و علاقه‌مندان به گیاهان دارویی مؤثر باشد.»

مترجمان کتاب نیز پیرامون گیاهان دارویی و کتاب چنین نوشته‌اند:
هم‌چنین همکاران خویش در تمام زمینه‌های انتشار

«گیاهان دارویی (کدام گیاه دارای خاصیت درمانی نمی‌باشد؟) در شمار نعمت‌های الهی هستند که می‌بایست خداوند را بر آفرینش آن‌ها حمد گفت و سپاس گزارد چه آن که علاوه بر زیباسازی صحنه حیات، در هیأت کارخانه‌هایی فعال و در عین حال غیرآلاینده فرآورده‌هایی مفید و متنوع تولید می‌کنند که همواره آرام‌بخش درد و رنج بیماران و تامین‌کننده سلامت انسان و حیوان بوده‌اند. یکی از راه‌های شکرگزاری این نعم ارزنده شناخت هرچه بهتر و عمیق‌تر جنبه‌های گوناگون مربوط بدانها و سعی در حفظ و بقای آن‌ها در عرصه طبیعت می‌باشد.

کتابی که در پیش رو دارید عهده‌دار توصیف خصوصیات مرتبط با ریخت‌شناسی، معرفی اندام‌های دارویی، محتویات شیمیایی، خواص درمانی، اشکال دارویی مورد استفاده و بالاخره ملاحظات مهم و نکات مورد توجه مربوط به ۳۳۴ گونه از رایج‌ترین گیاهان دارویی می‌باشد که یکایک طی تک‌نگارهایی جداگانه معرفی گردیده‌اند. ارایه تصویر تمام رنگی گیاه زنده موجب آشنایی هرچه بیشتر خواننده با گیاه مورد بحث می‌شود. به علاوه قبل از ارایه تک‌نگارها، برخی مباحث مقدماتی لازم و مفید از قبیل تاریخچه گیاه درمانی، روش‌های فرآوری و آماده‌سازی داروهای گیاهی، معرفی مکاتب درمانی مرتبط با گیاه درمانی یعنی مکاتبی هم‌چون هومئوپاتی و رایحه درمانی و نیز نکاتی پیرامون ریخت‌شناسی و کشت گیاهان دارویی عرضه گردیده‌اند. از سوی دیگر مترجمان در عین تلاش جهت ارایه ترجمه‌ای روان و حتی‌الامکان دقیق به ترجمه صرف کتاب بسنده نکرده، با مراجعه به مآخذ متقن و مورد اعتماد، در یکایک تک‌نگارها، نحوه پراکنش جهانی گیاه و نیز پراکنش آن را در ایران ذکر نموده‌اند.

هم‌چنین با توجه به آن که مبحث مربوط به تاریخچه گیاه درمانی در متن اصلی کتاب ناقص و نارسا به نظر می‌رسید نکات مهم و مفیدی در مورد گیاه درمانی در تمدن‌های کهن سال، چین، هند، مصر، ایران باستان و نیز مطالب نسبتاً مفصلی راجع به تاریخچه گیاه درمانی در تمدن اسلامی بدان افزوده شد. بالاخره در پایان نیز فهرست نام‌های گیاهان به زبان‌های لاتین، انگلیسی، فرانسوی، عربی و فارسی و نیز فهرست اسامی علمی مترادف گیاهان آماده و به متن کتاب ملحق گردید.

آماده شدن کتاب مذکور حاصل همکاری ممتد و دامنه‌دار این بنده با جناب آقای دکتر محمدرضا شمس‌اردکانی (عضو محترم هیأت علمی دانشکده داروسازی دانشگاه تهران) و جناب آقای مهندس ایرج مهرگان (که هم‌اکنون در کشور آلمان مشغول تحصیل در دوره دکترای سیستماتیک گیاهی هستند) و نیز بهره‌وری از مساعدت و همکاری‌های ارزنده سرکار خانم دکتر فاطمه آقازری، سرکار

خانم دکتر ساناز اصلانی، سرکار خانم دکتر شهره حمیدفر و سرکار خانم دکتر مهتاب میرلوحی که همگی از داروسازان ساعی و پرتلاش کشور هستند بوده است. چاپ کتاب مرهون التفاتات بی‌شائبه جناب آقای دکتر محمد مصدق ریاست دانشکده داروسازی و سرپرست مرکز تحقیقات طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و تلاش‌های بی‌وقفه، دقیق و دلسوزانه سرکار خانم دکتر فرزانه نقیبه دانشیار محترم دانشکده داروسازی و معاونت پژوهشی مرکز تحقیقات طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و نیز دقت، هنرمندی و خلاقیت توأم با شکیبایی آقای مهندس سیامک کامکار می‌باشد. سرکار خانم مریم قضاوی تایپ دقیق و هنرمندانه تک‌نگارها و سرکار خانم ملیحه شیرعلی تایپ صحیح و ارزشمند دیگر بخش‌های کتاب را عهده‌دار بودند و دقت و حوصله هر دوی ایشان در این مورد ستودنی و سزاوار تحسین است. جناب آقای دکتر علیرضا قنادی دانشیار محترم دانشکده داروسازی اصفهان متن اصلی کتاب را به مدت چند سال در اختیار این بنده قرار داده اینجانب را مرهون التفات خویش نمودند. هم‌چنین سرکار خانم فرزانه آقازری راه‌کارهایی مفید و بسیار ارزنده در مورد پاره‌ای از نکات مرتبط با ترجمه ارائه کردند بدین وسیله از ایشان سپاسگزاری می‌گردد.»

دکتر فریبرز معطر تقدیم کرده‌اند.
در خاتمه، برای مترجمان کتاب، همکاران ایشان
و مرکز تحقیقات طب سنتی و مفردات پزشکی
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی آرزوی موفقیت
بیش از پیش داریم.

درضمن، مترجمان کتاب، به پاس بیش از چهل سال
تلاش بی‌وقفه در راه آموزش و تربیت جوانان وطن
تهیه و ارائه داروهای گیاهی مؤثر و ارزشمند و انجام
پژوهش‌های علمی عمیق توأم با تقوی و تواضع
این کتاب را به استاد فرزانه و گران قدر جناب آقای

